

'Pax kurda' enmig del caos iraquia

Mentre les forces nord-americanes continuen patint atacs diaris de les diverses forces d'oposició iraquiana al triangle sunnita (Tikrit, Fal-lujah, Bagdad), la regió kurda situada al nord de l'Iraq viu en un clima de relativa calma. Autònoms de fet des del 1992, els kurds han vist compensada la seva col·laboració amb l'administració Bush per posar fi al règim de Saddam Hussein. El territori autònom es troba sota control de les forces de seguretat kurdes i l'administració regional es va consolidant a mesura que passa el temps. La *pax kurda* ha fet que, fins i tot, les noves unitats de l'exèrcit iraquia s'hagin traslladat al refugi dels kurds per ser entrenades sense tenir por de possibles represàlies dels qui s'oposen a la presència nord-americana a l'Iraq.

Les dues principals formacions kurdes, el Partit Democràtic del Kurdistan (PDK), de Massud Barzani, i la Unió Patriòtica del Kurdistan (UPK), de Jalal Talabani, volen evitar, però, els errors comesos en el passat. Així, els dos líders kurds s'han compromès des del principi a participar activament en la formació del Govern iraquia i en la reconstrucció del país. Renunciant a la creació d'un estat kurd independent, inviable en el context internacional existent, el PDK i la UPK volen assegurar-se la constitució d'un estat iraquia democràtic i federal que garanteixi l'autonomia kurda.

Així, els kurds han designat cinc representants al Consell provisional creat

a Bagdad a mitjan juliol per escollir els ministres del nou gabinet. Format l'1 de setembre, el nou govern iraquia continua incloent cinc ministres kurds, els quals controlen carteres importants com els ministeris d'Obres Públiques i el d'Afers Estrangers.

Aquest últim té una especial rellevància, si tenim en compte que el nou règim iraquia haurà de forjar noves aliances per tal de garantir la seva estabilitat política.

Turquia, el perill exterior. En les primeres declaracions del nou ministre d'Afers Estrangers, Huixiar Zibari, aquest apuntava Turquia com el principal perill exterior de desestabilització pel país. I és que les relacions turco-americanes passen per un dels pitjors moments de les dues darreres dècades a causa de les diferències importants al voltant del futur de l'Iraq.

D'una banda, el rebuig d'Ankara de participar en la invasió de l'Iraq, a més de no permetre l'entrada de forces terrestres dels EUA pel territori turc, una opció més barata i ràpida que l'atac des del sud de l'Iraq, va obrir la primera etapa cap al refredament de les relacions turco-americanes. D'altra banda, l'avortament per part de les forces americanes dels plans dels serveis secrets turcs per desestabilitzar el Kurdistan iraquia ha reforçat la desconfiança mútua des que Washington va donar la guerra per acabada. Entre aquests plans destaquen l'intent d'assassinat de l'alcald de kurd de la ciutat de Kirkuk i l'en-

L'estabilitat aconseguida al Kurdistan iraquia contrasta amb el clima d'inseguretat que regna a la resta del país. Aliats de les forces americanes i britàniques, els kurds temen el paper desestabilitzador de Turquia, país oposat a tota forma d'autonomia kurda.

Benzineria a la província de Duhok, al Kurdistan iraquiana, el passat març, en plena guerra. Aquesta zona, fronterera amb Turquia, és dominada pel Partit Democràtic Kurd.

viament d'armes destinades al Front Turcmà de l'Iraq (FTI), present a la regió de Kirkuk i aliat de Turquia. El Govern d'Ankara sembla que també es troba al darrere de les manifestacions de turcmans en aquesta mateixa regió i que van degenerar a finals d'agost amb la mort de 16 persones.

Tot i que els turcmans (unes 500.000 persones) gaudeixen d'amplis drets culturals i lingüístics al Kurdistan iraquiana, Ankara demana més poder per als seus "germans" de l'Iraq. A ningú se li escapa, però, que els objectius del Govern turc són més ambiciosos: limitar l'autonomia kurda i disposar d'aliats fidels en una regió amb importants jaciments de petroli.

Davant de la inseguretat creixent al centre de l'Iraq, els Estats Units van deixar de banda qualsevol diferència i van demanar a Turquia d'enviar 10.000 soldats a la regió d'Al-Anbar, una zona extensa anant de l'oest de Bagdad fins a la frontera amb Síria i Jordània. Tanmateix, un cop més, el Govern i la cúpula militar turca no s'han mostrat gaire entusiastes amb la proposta nord-americana. Els dos camps que s'han format, partidaris i opositors a

l'enviament de tropes turques a l'Iraq, però, no tenen res a veure amb les divisions polítiques clàssiques. En tots dos bàndols figuren parlamentaris tant d'esquerra com de dreta, islamistes i nacionalistes.

Mentre que els partidaris d'enviar tropes a l'Iraq defensen una línia "realista" que no creï més malentesos amb els Estats Units, el camp dels "idealistes" argumenta que la invasió nord-americana és il·legítima i que, a més, la intervenció turca tindria costos humans importants vista la situació actual d'inseguretat. Tot i així, sembla que la *realpolitik* acabarà imposant-se a Ankara a canvi d'alguna contrapartida. L'elaboració d'una llista de cinc condicions "negociables" confirmaria aquesta opció. Entre les condicions destaca la voluntat de Turquia de penetrar a l'Iraq per la regió autònoma kurda i d'establir-hi bases militars mentre duri la seva presència al centre del país.

Una possibilitat que ha suscitat les vives reaccions del ministre iraquiana d'Afers Estrangers, que estima que el desplegament de tropes turques o d'altres països veïns no faria més que afe-

gir problemes de seguretat a l'Iraq. Huixiar Zibari, home de confiança de Massud Barzani, demana, en canvi, la implicació de França, Alemanya i Rússia en la pacificació del triangle sunnita.

Conscient que la invitació feta a Turquia prové dels EUA, Zibari ha deixat, però, una porta oberta a la implicació de Turquia, suggerint que el desplegament turc es podria realitzar des de Jordània, a l'oest, o des de Kuwait, al sud de l'Iraq.

Un refugi fràgil. A més de l'amenaça d'una presència perllongada de les tropes turques al Kurdistan iraquiana, l'estabilitat del nord de l'Iraq es veu minada per altres perills. Entre aquests destaquen les activitats del grup islamista radical Ansar al-Islam, dirigit des de l'exili pel mul·là Krekar. Responsable de diversos atemptats contra dirigents kurds des de finals dels anys noranta, l'organització d'Ansar al-Islam va rebre un fort cop durant la intervenció militar kurdo-americana d'aquesta primavera a la regió de Halabja. Tanmateix, se sospita que uns 200 membres d'aquesta organització s'han refugiat a l'Iran, mentre que la resta del grup ha format cèl·lules actives a Bagdad i a les ciutats kurdes de Kirkuk i Sulaimania.

De fet, però, el principal perill per als kurds de l'Iraq és la retirada precipitada dels EUA i el consegüent caos que se'n derivaria sense la presència de forces multinacionals d'interposició. Els kurds s'ho han jugat el tot pel tot aliant-se als EUA en contra de Saddam Hussein, malgrat totes les traïcions de les successives administracions nord-americanes.

Si l'experiència del Govern provisional iraquiana (amb una representació proporcional d'ètnies i religions de l'Iraq) fracassés, els kurds (que conformen el 25% de la població total) pagarien un preu molt alt per aquesta "col·laboració" sense límits, ja que ni als nacionalistes àrabs ni als islamistes els agrada veure una regió que escapa al seu control.

Jordi Tejel